

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
armătura Blou de anulului:
In Viena: M. Duke Nachf.
Max. Augenthaler & Emrich Lesner.
Hainrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garonată pe o coloană 8 ar.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicării mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 8 a o
seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se primumă la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 ar.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 238.

Brașov, Miercuri-Joi 28 Octomvre (9 Noemvre).

1899.

„Zde“, „jelen“ și „aică“!

De un timp încôce s'a ivit mai întâiu în Austria cazul, că la adunările de controlă ale rezerviștilor, unii dintre Cehii au răspuns la apel cu cuvântul „zde“ (aică). Acesta li s'a atribuit ca o dovadă de nesubordinațiune, pentru-că limba armatei comune, fiind germană, trebuiau să răspundă cu germanul „hier“. Ei au fost pedepsiți, ceea ce a produs mult sânge rău în poporațiune, așa că s'au întemplat și demonstrațiuni, cerând mulțimea agitată, ca respectivii să fiă liberați din arestul, la care fură condamnați unii chiar pe timp de dește dăle. Într-o localitate din Boemia, la Gaia, demonstrația a avut efectul, că amenințată fiind autoritatea de-acolo, acesta a pus în libertate pe cel arestat.

Scim, că nu de mult s'au ivit asemenea casuri în adunările de control din Ungaria, unde mai mulți au răspuns cu „jelen“, în loc de „hier“. Contra acestora s'a procedat cu aceeași rigore pe motivul, de a se susține disciplina în armată. S'au făcut și în Ungaria demonstrațiuni, cari în Budapesta au luat dimensiuni mari, fiind îndreptate contra guvernului și a ministrului de război Krieghammer.

În camera din Pesta s'a făcut și o interpelațiune în atacarea acesta, la care însă ministrul-președinte n'a răspuns până astăzi. Asemenea se pregătesc a se face interpelări din partea Cehilor din camera austriacă.

Ceea ce ne interesează însă pe noi deosebit este, că — după cum anunță foile ungurești — s'a întemplat, ca la adunarea de controlă din Sebeșul săsesc și câți-va rezerviști români să răspundă la apelul nominal cu „aică“, în loc de „hier“. N'avem nici o știre specială despre acesta, dăr amintim că cei rezerviști români au fost pedepsiți cu câte 48 ore arest.

Țiarul „Neue fr. Presse“, într-un număr mai nou al său, aduce un raport despre prânțul dela Curte din 4 Noemvre p. a. c. Raportul, în care se cuprind și unele observări, ce le-ar fi făcut monarhul nostru către un deputat ungar, îl publicăm în întregul său mai jos. Se vede din el, că Majestatea Sa nu aprobă purtarea acelor rezerviști, cari la adunările de controlă ale armatei comune vor să se folosescă de limba lor maternă. Dăr raportorul mai pune în gura monarhului și cuvintele: că acum și naționalitățile din Ungaria, îndeosebi Românii vor să se folosescă la exemplul dat și ei de limba lor maternă și că printr'asta se introduce cestiune naționalităților și în armată, amenințându-se unitatea ei.

Organul vienes scrie cu privire la pretenziunile observări ale monarhului și un articol de fond cu tendința de a trage din acest cas nise consecențe favorabile politice Germanilor austriaci, care tind, ca preponderanța limbii germane, ce există în armata comună, să se estindă și asupra administrației statului cu același motiv de necesitate, nu atât pentru poporul german, cât pentru armată și stat. Nu întârziă numita foia de-a accentua, că numai exemplul cehic a făcut să se întemple lucrurile, asupra cărora s'a vorbit în palatul din Buda; că după Cehii au început și rezerviștii unguri să răspundă în limba lor maternă la apelurile nominale, er ceea ce privesc acestia ca o datorie națională fac și rezerviștii români, croați și acum și cei poloni.

Din răspunsul, ce l'a dat deputatul Gajary monarhului, că în fața pretenziunilor, ce le ridică și celelalte naționalități, limba germană a armatei devine chiar o afacere ungară, „N. fr. Presse“ conchide, că numitul deputat vede deosebire între dreptul naționalității și valabilitatea dreptului limbii ei. Crede, așa-

dăr, că Gajary recunoșce dreptul limbii germane în armata comună, și că prin urmare acest drept nu-l consideră ca pe un drept al Germanilor. „Dacă atacul asupra limbii armatei“, adaugă „N. fr. Presse“, n'ar fi un atac asupra dreptului Germanilor, atunci cu greu un Maghiar ar avé să încerce ceva, decât acest atac s'ar încerca și din partea naționalității române“.

Românii, cum vedem, jocă un rol însemnat și în pretenziunile observări ale monarhului la prânțul Curții și în espunerile țiarului „N. fr. Presse“. Abia s'a întemplat cazul ce rezerviștii români dela Sebeș și el a și fost adus la cunoștința Majestății Sale, așa că după raportul țiarului vienes, monarhul — spre a arăta, că și celelalte naționalități din Ungaria, înafară de Maghiari, pretind egala libertate pentru limba lor, după exemplul dat de cei cu „jelen“, ceea ce ar amenința unitatea armatei, — n'a citat, decât numai pe Români, cu toate că, precum scim, și la Croați s'au întemplat asemenea casuri. Er când un deputat ungar vré să declare limba germană în armată ca o afacere ungară, tot Românii sunt, cari servesc ca spărietore.

E clar și invederat, că în ce privesc dreptul folosirii limbii materne, fiă în armată, fiă înafară de armată, acest drept nu pôte să fiă sequestrat numai în favorul unei singure naționalități, ci trebuie să fiă egal pentru toate. De ce li-s'ar cuveni dăr Cehilor mai puțin drept decât Germanilor, și Românilor mai puțin, decât Maghiarilor?

Amintitul organ vienes vorbește de-o politică de naționalitate greșită în monarhia, și în acest punct are dreptate. Dacă fiă-căruia dintre poporele monarhiei i s'ar fi respectat dreptul de limbă pe toate terenele vieții publice de stat, nu s'ar fi produs nemulțumiri atât de mari, încât să

răsufe chiar și față cu limba oficială a armatei. Unitatea acesteia, decât este adă amenințată de cineva, acestia nu sunt nici Cehii, nici Românii, nici Croații, ori Slovaci, ci sunt aceia, cari urmând politica lui Kossuth, nisuesc la totala separare de Austria. *Quod meminisse juvabit!*

Monarhul despre cele întemplate la adunările de controlă. Din Budapesta i-se raportază țiarului „N. Freie Presse“ cu data de 4 Noemvre următoarele:

„La prânțul curții de astăzi au fost invitați mai mulți membri ai camerei deputaților, cu cari monarhul a dus o conversațiune animată. Intre deputați se aflau contele Iuliu Andrassy, Beksziacs, Hodossy, Horanszky, Gajary, G. Ugron etc. La dreapta și la stânga monarhului sedeau cardinalul Schlauch și episcopul Csaszka. Cu cei mai mulți dintre deputați Majestatea Sa a vorbit asupra viitoarelor desbateri în sinul deputațiunei cvotei și a delegațiunilor; mai ales a vorbit asupra acestei teme cu deputatul Horanszky, exprimând între altele speranța, că acele desbateri vor decurge grabnic și neted.

Cu deputatul Gajary monarhul a vorbit asupra celor petrecute în Ungaria la adunările de controlă ale rezerviștilor, făcând aluziuni la amestecul de limbi, ce s'a ivit în acele adunări. Pe când mulți rezerviști dela armata honveșilor, a cărei limbă e cea maghiară, s'au anunțat, dize monarhul, cu germanul „hier“, deși erau îndreptățiți a se anunța în limba lor maternă maghiară, în adunările de controlă ale armatei comune, a cărei limbă e cea germană, s'a întemplat contrarul.

Deputatul Gajary, către care s'a adresat monarhul răspunde, că anunțarea germană a honveșilor s'a făcut numai din întemplantare său din erore. În decursul conversației monarhul a mai observat, că acum și naționalitățile din Ungaria se folosesc de această cestiune și că Românii, învățând din exemplul dat, s'au anunțat și ei în adunările de controlă în limba lor maternă. Suntem deci pe calea cea mai bună de a

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

La mormântul lui Gojdu.

Discurs rostit de Ion I. Lăpădat.*

„Pleați genunchii voștri întâiu pe la morminte
„Și țărina străbună ferbinte-o sărutați,
„De-a lor curaj, virtute aduceți-vă aminte,
„Și voi patriotismul de-acolo-l învățați!

Un filoromân.

Ilustru Public,
Domnilor Colegii!

Bătute césul faptelor mari și decisive.
Vechia metropolă română era deja restaurată și admirabila noastră constituțiune bisericească-scolară era indusă în legile fundamentale ale acestei țări.

În fața acestor memorabile schimbări, o parte însemnată a poporului român se retrage în biserică, scutul nostru de ve-

*) Precum am promis, publicăm adă discursul acesta, pentru care s'a fost făcut șgomot de către foile ungurești și cazul a fost cercetat chiar și de senatul universitar, fără a se puté dovedi nimic din invinuirile, ce s'au lansat contra oratorului.

curi, și inghenunche înaintea sfințelor altare, pentru-ca duch nou să primescă dela d-nul cel sănt. Și cu duch nou e binecuvântat, căci de aci înainte alt-cum își înțelege rostul intereselor sale, alt-cum hotărăsece să-și croiescă sorta și destinația în viitor. Voesece s'o rupă cu ori-ce preț cu întune regul moștenit din vremuri vrășmașe și grele, și pretutindenea lumină să se facă.

Scut află de aci înainte în templul rezidit de însă-și mâna măestră a bărbatului providențial, pus pe atunci în fruntea afacerilor noastre bisericesc-scolare, er garanță află în organismul plănuit de agera sa minte și făurit de brațele vigurose ale oător-va atleți din jurul său.

Și decât templul era fără odore și organismul fără strejeri, temeliala era trainic așezată și calea ce trebuia urmată era arătată.

Atunci se începe lupta cea grea, lupta cea fără preget pentru desrobirea noastră culturală.

În acele vremuri de generală nădejde toate puterile vii ale națiunei noastre se ridicară, ca — sub stégul desfășurat — se se grupeze la o muncă comună și energică.

Și toți se ridicară. Dăr vai, mulți făcură primul pas și trebuiră să cadă sub povara sărăciei.

Sărăcia locului ne ținea! Și toți sciam ce-i răul, dăr leac și tămăduire nu aflam; și toți sciam, care-i modul, dăr nime n' lume se-l deslege nu putea.

Desnodământul însă trebuie să se facă; césul mântuirii trebuie să sune și de astă-dată, căci șirul faptelor mari e pe departe de a fi încheiat.

Și, în ziua de 3 Februarie 1870, clopotele bisericilor din întreaga metropolă ortodoxă română vestesc tuturoră — urbi et orbi — trecerea la cele eterne a ace-luia, care nodul tăiașe, a aceluia, care timp de ani de zile plămădise în mintea și inima sa ideia prin care porțile mântuirii în laturi ni-se deschiseră, căci truda întregii sale vieți dela légăn până la grôpă o închină némului său; — vestesc urbi et orbi trecerea la cele eterne a aceluia, care duch insufliând, intrupând și espresiuine dând acestei idei, după mărte se pune alătura cu cel mai mare bărbat al némului nostru, cu marele metropolit Andrei Șaguna.

Bărbatul acesta fericit zace sub această gliă, este Emaroil Gojdu.

Și Gojdu lumină ni-a făcut, el mântuire ni-a dat!

Atunci ne încredințărăm, că Dumnezeu este cu noi, că crucea ni-a pus-o în mână, ca semn de biruință; și noi cruce ni-am făcut și „Dômne ajută“ ni-am dîș, căci virtutea strămoșească din nou a reinviat în piepturile noastre atunci, când vedurăm, că viitorul némului nostru a dat flori și muguri.

Națiunea are posibilitatea, ca pe cei chemați să-i cheme. Universitățile străine se umplură, ca prin farmec, de filii și nepoții foștilor iobagi, er némurile de altă lege curând, curând se familiarisară cu numele de Român și curévna de învățatură a acestuia. Lângă vatra focului sacru depun stipendistii pârğa primelor lor talente. Reîntorși la vetrele și căminele lor își fac datorința așa după cum mintea sănătoșă și inima recunoșcătoare îi învăța: muncesc muncă rodnică și cu spor și „luptă lupta cea bună a credinței“, pentru-că în scurtă vreme — sunt numai trei decenii de atunci—

ultima o afacere a naționalităților, amenințând prin această unitatea armatei. — Deputatul Gajary răspunde, că într'un asemenea caz limba germană a armatei devine chiar o afacere ungară.

Mai departe s'a vorbit, că, precum s'a întâmplat deja în dieta ungară, această afacere va fi discutată și în delegațiunii. Impresiunea, ce a făcut-o vorbele monarhului, a fost, că la locul competent voesc să se păstreze între toate împrejurările dreptul limbei germane. În cercurile parlamentare se crede, ca sigur, că ministrul președinte Szell va răspunde la întrebarea deputatului Barabas relativ la această temă, și încă în zilele procsime, probabil după încheierea dezbaterii asupra provisorului bugetar.

„Reichsrath“ul austriac a ținut alaltăieri o ședință sgomotosă. A fost vorba despre ștergerea §-lui 14. La început Cehii, Germanii, social-democrații au fost pentru ștergerea paragrafului, la urmă însă vorbitorii acestor partide au căutat să-l salveze prin explicări și propuneri întregitoare. Din partea guvernului a vorbit ministrul președinte Clary declarând, că guvernul își susține dreptul de a-și espune punctul său de vedere în comisiunea camerei, decât parlamentul ar hotări o dezbateră mai departe a acestei chestiuni. Făcându-se votare, Cehii și Germanii și social-democrații au votat împreună pentru propunerea socialiştilor de a-se desființa paragraful; astfel că majoritatea era evidentă. Președintele văgând această declarație, că fiind vorba de schimbarea constituției, trebuie o majoritate de $\frac{2}{3}$, ordonă deci votarea nominală. Rezultatul a fost, că 161 au votat pentru, 51 contra. Asta ar fi însemnat o învingere asupra guvernului; drept aceea președintele declară, că nu s'a votat decât asupra urgenței propunerii și că în merit nu s'a decis nimic. În fine camera a primit o propunere dată în comun de partidele germane, cerând, ca paragraful să fie trimis spre modificare la o comisiune a camerei aleasă spre acest scop.

Un consiliu comun de miniștri se va ține zilele viitoare la Budapesta. Vor lua parte membrii ambelor guverne. Prin cercurile politice din Budapesta s'a răspândit faima, că acest consiliu se va ține sub prezidența monarhului. Consiliul se va ocupa de constituția asupra diferitelor chestiuni, ce vor fi puse spre dezbateră delegațiunilor.

Congresul pentru autonomia catolică, precum anunță „P. E.“, se va întruni pe la începutul anului viitor. În luna Decembrie a anului curent se vor face pregătirile necesare pentru congres.

Din dieta ungară.

Dezbateră asupra proiectului de indemnitate.

(Ședința dela 6 Noemvrie).

În ședința de Luni 6 Noemvrie a dietei din Pesta, s'a început dezbateră asupra proiectului de indemnitate. Din incidentul acesta trei oratori din opoziție: Ugron, Kossuth și Komjathy au supus unei aspre critice politica generală a guvernului Szell. În deosebi însă Gabriel Ugron a ținut un discurs fulminant, din care vom reda mai jos părțile esențiale.

Francisc Kossuth luă cuvântul în numele partidei independente și dela 48 și desfășură punctul său de vedere față de proiect. Făcând declarația, că partida lui va lupta cu totă ocazia în contra bazei dela 67, căci Ungaria și nația maghiară nu va fi ferocită, și se ar fi o nenorocire pentru ea, decât n'ar exista o partidă, care să se opună poftelor de putere ale Austriei. La fine înaintă un proiect de rezoluțiune în care cere, ca camera să nu primescă proiectul despre indemnitate.

Bela Komjathy desfășură, că guvernul actual este păgubitor intereselor țării. El umilește națiunea maghiară și-i scurtează drepturile. Regimul actual e mai puțin constituțional, decât cel de pe timpul absolutismului. Tot ce se condamnă în trecut, adică se glorifică. Guvernul va arunca sarcini noi asupra țării prin plănuita urcarea a cutoei. Nația maghiară nu este respectată adică și sunt state esterne în care statul maghiar nu e nici adică recunoscut. Armata nu e maghiară; tot ce dă putere și avere „națiunii“, este în mâni străine. Maghiarul ia bățul de pribeg și emigrăză, căci statul maghiar nu-l oferă scut. Drepturile Maghiarului au fost licitate la 67, și cine să se mire de emigrări, când vede această țără săracă de capital? Pe timpul subjugării, Maghiarul era mai tare, căci se ținea sémă de el, adică însă el nu-l considerat, decât ca unul, căruia trebuie să-i poruncească... De fraudările, înșelătoriile, furaturile ș. a. se înmulțesc an de an.... Nu voteză proiectul.

Gabriel Ugron arată mai întâi, că în primele luni ale anului s'a făcut schimbare în politica maghiară; schimbarea această însă sémănă cu procedura aceluia dibaci otelier, care lângă friptura de copan, stătută, pune capul unui fasan, sub aripă aședă ficatul fasanului, și o oferă astfel ospelui. Tote celelalte părți din friptură sunt stătute, și numai încălțite (Thaly: Friptură de uliu, nu de copan.) S'a schimbat guvernul, dăr a rămas tot cel vechiu. Schimbare nu s'a făcut, decât în modul de guvernare. A încetat violența dură, desconsiderarea legilor, deriderea și batjocurirea moralității publice și proclamarea ei dela cea mai înaltă treptă a țării până la cel din urmă primar comunal. În schimb însă avem o

noună modă: pe buzele tuturor stă „drep-tul, legea și adevărul“, care esplică multe și nu rezolvă nimic...

„Programul ministrului-președinte însă... nu va duce la scop. Nu,—pentru-că națiunea această (maghiară) nu este obișnuită să asculte adevărul, realitatea serioasă. Națiunea această este adică mai decădută, mai coruptă; ea și-a uitat tot mult de sine însași, și-a adormit conștiința ei națională, și-a pierdut atât de mult simțul pentru scopuri mari, încât prin mijloace mici și prin schimbări de sistem bagatele, nu se pôte pune în mișcare pentru activitatea unei vieți de stat sistematice...

„Acum, când după 32 de ani națiunea stă înaintea marilor probleme, vedem, că cu aripel, cu care ar pute să se înalțe ca vulturul, bate pravul, ca o găscă în jur de sine, și de pravul cel ridică ea, abia se vede pe sine însași; murdăria și gunoia este ceea ce o încunjură... Căci ce vedem? Ungaria stă în ordinea lumii și politicescetot așa, ca și geograficesce. De toate părțile suntem încunjuțați de Austria și numai în două părți avem granițe deschise spre străinătate: Serbia și România... Ineul geografic, care numai pe-o mică linie mai este liber și cu care provinciile austriace ne încunjură, formeză o poziție din care Ungaria e asediată și atacată; esistența Ungariei e din ce în ce mai restrinsă în bariere tot mai strimte. Adică am ajuns acolo, încât singuraticele rase de popore ale Austriei, aparțin ele grupului slav ori german, fac pe Maghiari prioniuții tuturor relelor, ce le bântue. Si asta nu pentru-că suntem Maghiari, ci pentru-că suntem slugi și pentru-că li-am ajutat să mērgă în sclaviă, pentru-că am devenit infideți libertății, am falsificat în organismul nostru vital propriile noastre instituțiuni autonome; guvernăm și administram sub nume false; minciună este întręga ființă a noastră, ér plata ne este urgisirea. Indată-ce simpatia și pornirile amicale ale poporului austriac s'au întors de către noi, s'a pornit o agitațiune sistematică, având planuri și scopuri depărtate și ninsuind într'acolo, ca pe Ungaria s'o aducă în conflicte cât mai multe cu Serbia și România. Nimeni nu pôte să vină în conflict cu guvernul Ungariei, fiind-că un guvern al Ungariei nu există pentru străinătate.

A trebuit așa-dăr să se continue o agitațiune sistematică în contra națiunii maghiare, și tot acei Români și Serbi, cari au întâmpinat cu simpatii ninsuinele noastre spre libertate, adică ne sunt cei mai delevași dușmani. Precum geograficesce suntem împreșurați de un cerc de inimiți, așa și în rețeaua sentimentelor lumii trăim tot numai între inimiți, ér amici nu avem nicăiri...

„Asta este, ce numim politica împărțirii puterilor, în care puterile se nimicesc una pe alta. Austria ni-a arătat unde duce această politică, și noi putem să

vedem unde va duce ea și în Ungaria, căci tactica ei transformă și naționalitățile Ungariei în tot atâți inimiți ai noștri... Óre înainte cu 32 de ani naționalitățile acestea au stat față de noi cu aceleași sentimente, ca adică? Activitatea noastră politică în timp de 32 de ani, a câștigat spiriturile pentru noi? Și decât n'a știut să le câștige, scint'a ea să le arate o mărire națională impunătoare și o desfășurare de putere? Căci decât n'avem pe partea noastră inimile, atunci trebuie să avem autoritatea de-a încătușa voința, ér la cas de lipsă trebuie ca forța puterii să aibă acel isvor, energia și curagiul acea aparentă, care nu numai își impune respect, ci împiedică și rescularea prin faptul, că înaintea mărire ei fă-care trebuie să se închine...

Ugron vorbi mai departe despre politica financiară, dicând, că cercurile financiare austriace au făcut tot posibilul, ca valuta de aur să fie înscrisă în lege, nu însă și în viață. Capitalul german domnesce mai puternic, decât odinioară totă puterea civilă și militară a lui Bach.

Dăr nu numai pe teren material, ci și pe teren spiritual, totul ce se află în Ungaria și la Maghiari, se acomodează sistemului german.

„Credem, că ținem pas cu civilizația germană, când crescem în țără corcitură, cari n'au ărit din educația instituțiilor correspundătoare națiunii, ci sunt copii institutelor cu spirit și natură străin. Privescă ori și cine în largul țării, și va trebui să se rușineze, va trebui să și plece ochii. Viața spirituală a națiunii arde și pălpăie în candelă din ce în ce mai mică. Știința noastră, cu care alăta ne place să ne lăudăm, nu este decât o furatură clandestină și o plagiatură a literaturii străine... Vedem, că nația această nu mai citește, nu mai simte, n'are sentiment pentru literatura maghiară, ea trăesce numai din cetirea diarelor. Ce va face o națiunii, care numai din cetirea diarelor își susține lumea ei spirituală?... Ea se cufundă, nu-i capabilă de probleme mai înalte, trăesce de adică pe mână...

Vorbi apoi despre viața socială a Maghiarilor. Privind în societatea maghiară oratorul vede, că bărbații jocă cărți, vorbesc tot felul de flecuri, își petrec. Pe Ugron nu-l mulțumesc, că domni adunându-se n'ar juca cărți, ci țes comptouri...

Br. Feilitsch Artur (o rudă a lui Banffy): Introduceți partida populară în Secuime:

G. Ugron. Tocmai d-tale țile spun acestea, d-le deputat! Când căpătuți pe unul cu o funcție, pe altul cu altă funcție, credeți, că ați satisfăcut marilor scopuri ale națiunii. Țără această nu pare a fi alcătuită, ca să servescă o națiune, ci pentru-că să servescă singuraticilor, ea e fundată pe protecțiune. Nu vedeți, că în Un-

să ne desvoltăm cu o putere miraculosă în toate direcțiunile.

Să ne desvoltăm, pentru-ca din umilință și servitute s'ajungem un popor plin de viață și energică, pentru-ca din batjocura străinilor s'ajungem un popor respectat și respectabil, pentru-ca să ne redobândim poziția pierdută de vécuri, ca în creerii Carpaților să fim sentinela neclintită a scumpei noastre legi străbune.

Éta, ilustru public, ce rol fericit are Emanuil Gojdu întru opera deșteptării noastre culturale!

Căci geniul némului românesc a întipărit pe fruntea acestui bărbat mare pe cetele darului celui sfânt, de-a pricepe și înțelege puterea, energia și vitalitatea poporului său. Acestă pricepere și înțelegere l'a înzestrat cu acel ochiu ager, care l'a făcut să prevadă cele viitoare cu o siguranță dată numai ómenilor aleși de Dumnezeu.

Provedința l'a înzestrat cu două mari și distinse calități: dragostea de muncă și de legea strămoșescă. Acestă dragoste l'a însușlețit în tot decursul vieții sale pământesc și l'a făcut să învingă greutăți și stavile, în fața cărora mulți alții ar fi trebuit să cadă, său să retireze.

Acestă dragoste i-a înflăcărat voința și străduința de fer și l'a îndemnat la fapte mari și la devotament pentru binele comun. Acestă dragoste i-a dat puterea aceea uimitoare, de a stat vecinic în picioare și vecinic neclintit lângă postul său, chiar și atunci, când ai noștri, neînțelegându-l, îl batjocureau, defăimau și blăstemau. Acestă dragoste i-a dat țaria cea de ánger, de nu s'a plâns niciodată, măcar că întręga sa viață a luat-o din paharul celei mai crude ingratitudei omenești. În fine, această dragoste i-a dat și mulțumirea cea din urmă, care la puțin muritor și dată, ca înainte de-a se stinge, pe patul morții sale, să și serbeze triumful învingerei vecinice, iertând și binecuvântând pe cei-ce l'au împilat.

Martir al némului nostru s'a făcut! Prin suferințele sale ni-a rescumpărat și mântuit.

Dăr adică totul e răsplătit. Mulțumit va pută privi dintru înălțime, cum a îmbrăcat biserica și școala noastră cu odore prețioase, cum a înarmat poporul nostru cu o falangă de servitori credincioși și devotați. Va plânge însă, că din sudorile feței sale, — Dómne, ce-om mai fi păcătuiind — s'au mai crescut o sémă de ómeni, cari

și-au renegat și legea—fulgere și trăsnete pe creștetele capetelor lor!

Și aici mă opresc. Suntem la momentul lui, și ar fi păcat să mai grăesc. Astăzi suntem noi de rând, aceia, cari venim'am cu astă cunună, espresia sentimentelor noastre de gratitudine și recunoștință, ca, plecând inimile noastre spre locul de vecinic popas al marelui mecenat, drept și bine să judecăm.

Domnilor colegi! „Sus inimile și sufletele noastre și totă grija cea lumescă dela noi s'o lăpădăm“, căci acum cântăm și lăudăm memoria celui mai mare binefăcător între binefăcători. Cânta o-vom, Dómne, cu vorbe, lăuda o-vom cu fapte, să tă strigățul nostru către Domnul Dumnezeu în fața chiamării noastre sufletesc.

Da! Lăuda o-vom, Dómne, cu fapte! Căci numai cu fapte ne vom pută încredința și îndreptați, ca „cu vrednicia și cu dreptate“ să putem cânta, lauda și astfel păstra vie, în vecinicia vie, memoria sa.

Cu fapte, căci să nu uităm, că până în ziua cea de judecată vom avé să ne dăm sémă despre talanții nouă încredințați, poporului nostru, și nu e sub sóre jude-

cător mai drept, decât vocea poporului, căci vox populi, vox dei.

Cu fapte, căci vom avé să stăm în fața conștiinței noastre proprii, și să nu dea Dumnezeu s'ajungem să fugim de urgia propriei noastre conștiințe, căci nici în pământ nu aflăm mântuire.

Fapte dăr să facem, impliniindu-ne datorința, căci fă-care ni-o înțelegem destul de bine. Muncind de dimineța până seara, din tinerețe până în bătrânețe, ne vom petrunde tot mai mult de datorința, ce avem către marele nostru mecenat.

Să ne depărtăm deci de acest moment cu cugete decise spre fapte bune și folositoare spre rescumpărarea și mântuirea noastră, spre lauda și mărirea Celui dintru înălțime.

Și pentru-ca cât mai mult să ne obligăm întru implinirea datorințelor și cugetelor noastre, în fața Lumei și a lui Dumnezeu promisiune mare și solemnă să facem:

Că vom rămâne credincioși până la mórte dragostei și credinței de lege, de ném și de țără, cari atât de mult au încălțit sufletul său; — că vom transmite urmașilor noștri această credință și dragoste

garia omenii încep să nu mai învețe, de-orece studiul și știința și au pierdut valoarea aici; la noi nu știința, nici capacitatea și nici caracterul deschid ușile și construiesc gradele, și protecția și cumetria, care este după sânge, și cumetria aceasta se face în oulcușurile comploturilor și a șopotelor ascunse...

Total s'a schimbat în jurul Maghiarilor. Turcia e pusă la spate, Rusia a câștigat grozav de mult, Germania a devenit unitară, în Austria egemonia germană a cădat. Cum s'ar putea der, ca Maghiarii să-și lege sôrta de încercăturile din Austria? Oratorul declară, că n'are nici un picur de încredere în guvern.

Ministr. preș. Coloman Szell răspunde imediat lui Ugron. Oglinda, ce a făcut-o acesta despre stările din Ungaria, este concavă, ea înfățișează linii scâlciate. Ugron a spălat Ungaria cu leșii și a incolțit toate instituțiile ei. În lume multe s'au schimbat dela 67 încôce, der cu toate acestea nu află nici un motiv, care n'ar justifica pactul dela 67. Tocmai față cu marile schimbări Ungaria are mai mare lipsă ați de raporturile cu Austria, câtă fără de acestea statul maghiar ar fi espus la primejdii și mai mari. Acusa, că Austria ni-s'a făcut dușmană, fiind-că nu i-am apărât libertatea, nu privesc nici guvernul, nici națiunea maghiară.

„Ce privesc naționalitățile, pe terenul acesta tot mai mult se înrădăcinază convingerea, că în Ungaria numai o politică e posibilă, anume aceea, care o urmărim noi: că adecă țera acésta formeză un corp politic unitar, toți locuitorii și fiit ei sunt membri egali ai acestui corp național politic. Noi nu recunoștem altceva, decât cetățeni, cari vorbesc diferite limbi; față cu limba este susținută egala îndreptățire (??); sunt însă excepțiuni, cari urmăză tocmai din unitatea statului și din pretensiunile practice ale guvernării. Așa-der numai o politică pôte să fie, și tot Maghiarul, — vorbescă ori-care limbă din țera — adecă fătă-care cetățen al statului, trebuie să se considere ca membru al națiunii politice maghiare. Asta trebuie s'o pretindem și o va pretinde făcine. Pe lângă acésta însă nimeni nu e persecutat în nisuițele sale de limbă și cultură (??), întrucât acestea nu stau în opozițiă cu ideia de stat maghiar“.

Ministrul președinte își introduse aceste cuvinte prin constatarea, că nu toți fiit corônei St. Stefan gândesc și simțăsa, cum ar trebui. Se pôte, că asemenea omeni sunt peste Drava, dincôce și dincolo de Pietra Craiului, asta însă nu periclităză unitatea statului maghiar. El nu va suferi nici o mișcare, ce s'ar îndrepta în contra statului.

Observă lui Ugron, că nu este adevărat, că Maghiarii și guvernul lor fac numai ceea ce li-se poruncește din Austria. Maghiarii se razimă pe cultura germană și

ca cel mai sacru odor al fericirii și siguranței viitorului nostru; că ne vom iubi și servi nămul și țera cu credința și dragostea adevărată și nesmintită, cu care a iubit și servit; — că sfințe vor fi pentru noi și urmașii noștri rôdele muncii sale; că în curățeniă și dragoste vom lucra, ca să răsplătim după putință încrederea pusă în noi; că prin munca, înțelepciunea și energia noastră îl vom face nemuritor nu numai prin fapte săvârșite de dănsul, ci și prin faptele, ce noi, în numele lui, le vom săvârși.

Să promitem în inimile noastre!

Er când — de o fi vre-odată — ne vom clătina în nădejdea isbăndeii și ouragiul va vré să ne părăsescă; — când pasul ne va șovăi sub povara grăutăților vieții pământesci și vom simți, că ne plecăm; ori când — Dumnezeu să ne ferescă — ispita ne va aduce la răspântiile lui Hercules și n'om sci pe ce cale să apucăm, atunci, ca să sorbim: nădeje și răbdare, cumpăt și îndrăsnăla, curagiū și tăria, virtute și isbândă,

„Pleață genunchii voștri întâiu pe la mominte, și țerina străbună ferbinte-o sărutăți și de curagiū, virtute aduceți-vă aminte, și voi patriotismul acolo-l învățați“.

pe puterea economică germană, fiindcă ele corăspund politicei lor corecte. Asta însă nu-i păgubitor pentru problemele sociale maghiare. „Problema acestei țeri este, ca față cu statele din Orient să mērgă în frunte, față cu cele din apus însă să nu rămână înderăt“.

La fine polemiză cu Komjathy și cu Kossuth, și dișe, că prin aceea, că nu se introduce tariful vamal autonom ungar, nu se caleă legea. Cu privire la cuotă nu se pôte pronunța, deorece îl opresce legea. Rôgă camera să primescă proiectul.

Discuția s'a continuat și eri.

Rășboiul din Africa sudică.

Scirea comunicată din Amsterdam și Pretoria, că generalul White cu 9000 de omeni a capitulat, se desminte. Cu toate aceste sôrtea armatei lui White și a orașului Ladysmith inspiră mari îngrijiri la Londra.

În 3 Noemvre n. s'a trimis din Ladysmith o trupă de călăreți, infanteria și artileria de câmp, sub conducerea colonelului French asupra taberei Burilor delângă *Besters-Hill*. Tabera Burilor era însemnată. Englesii au deschis focul contra inamicului, trimițând asupra lor ghiulelele din 42 de tunuri, cari făceau mari pustiiri. Focul tunurilor englese a fost urmat de un atac al cavaleriei, zăpăcind pe Buri și silindu-i să se retragă, lăsând pe câmpul luptei mulți morți și răniți.

Scirea despre acésta victoriă n'a produs însă la Londra nici o însufățire: nici un diar nu o sərbătorește, ba unele din ele esprimă dorința, ca White să înceteze odată cu astfel de erupțiuni zadarnice, cari costă prea mari jertfe.

Comunicația telegrafică e încă tot interuptă. Englesii suplinesc serviciul telegrafic prin porumbei, ce-i trimit din Ladysmith la Durban.

Intr'aceea se vestesce, că garnisôna englesă din *Colenso* a evacuat orașul și s'a retras Joi, ducând cu sine munițiile și șatrele. „Standard“ primesce din Capstadt scirea, că Buri au ocupat Miercuri dimineața podul *Narval*, care trece linia ferată *Bloemfontein* peste riul *Oranje*. Buri au tăiat îndată sirma telegrafică dintre pod și *Kolesberg*. Buri au ocupat Marți și *Kolesberg*.

Reintorcându-ne erăși la Ladysmith trebuie să spunem, că Buri au continuat neinterupt bombardarea lui. În cercurile agenției transvaaliene din *Bruzella* se crede, că asupra Ladysmith-ului au cădut deja sortii. Acésta o scie bine și oficiul de esterne din Londra, însă retace adevărul, și tocmai acésta retăcere e semnificativă.

SCIRILE DILEL.

— 27 Octomvre v.

Sinodul vicariatului Făgăraș s'a ținut în 31 Octomvre. După cum aflăm, sinodul a fost cercetat aprôpe de toți preoții, participând din fiă-care comună și câte doi mirenî. Ca delegați pentru sinodul arhidieceșan au fost aleși: din protopopiatul Veneției inferioare d-l notar tractual *Maximilian Recean*, preot în *Vaida-Recea*, er pentru protopopiatul Voilei d-l *Alexandru Șerban*, preot în Voila. Pe lângă alte mai multe cestiuni privitoare la afacerile interne ale vicariatului, sinodul, în ceea ce privesc importanța cestiune a autonomiei și a salarisării preoților, neabătându-se întru nimic dela conclusele remonstrative ale sinodului de primăvară, a insistat mai virtos asupra cererii de a se convoca sinod provincial și întru cât se va puté mixt, dându-se delegaților ordinul de-a reprezenta vicariatul în acest sens.

Maghiarisarea ca „mijloc de a împiedeca emigrările“! Episcopul *Ivankovics Istvan* din *Rozsnyo* a ținut să se facă nemuritor în analele istoriei negatizmulului printr'o trufașă circulară adresată preoților săi. În circulară, stătosul episcop dișe, că „singura“ causă a emigrărilor la America este a se căuta în împrejurarea, că *poporul slovac nu scie ungueresce*, și din cauza asta nu

pôte suporta concurența nici cu munca, nici cu industria de casă. Spre a schimba, veți Dômnă, acésta stare de lucruri, „înțeleptul“ *Ivankovics* a ordonat a se propune în toate școalele din diecesă limba maghiară în modul cel mai consciențios și, în legătură cu acésta, a impus preoților, ca în fiă-care parochiă să înființeze reuniuni ungueresce de cântărit și de lectură, cu un cuvânt: să facă tot posibilul pentru a împiedeca — emigrările! Să nu ne mirăm de acésta prostiă, căci un maghiaron, ce nu-i în stare să facă! Să compătîmim însă pe nenorocii Slovaci, cărora episcopul lor în loc de miere, le dă venin.

Dela curtea română. Cetim în „*Tim-pul*“: Scirile ce primim din Sinaia ne arată, că *M. S. Regina*, care se află bolnavă, este mult mai bine acum. Majestatea Sa urmăză un lung tratament și este posibil, ca ierna viitoare să o petrecă în străinătate, în interesul sănătăței. Convalescența *A. S. R.* principelui *Carol* merge foarte bine. Este posibil, ca și principele *Carol* să petrecă ierna în străinătate.

Moștenitorul de tron în Ecica. Moștenitorul de tron *Francisc Ferdinand* se află în Ecica, comună românească din *Torontal*. Acolo e ôșpele contelui *Harnocourt*, care a aranjat o mare vânătoare. În timp de trei zile moștenitorul a pușcat 25 de vulpi. El și-a amănat petrecerea în Ecica până mâne.

Intrigă în contra noiei Reuniuni economice dela Orăștia. Abia s'a constituit noua reuniune economică a fraților noștri dela Orăștia, și șovinisti unguri au și început cu intrigele contra ei. Șpionii dela Orăștia, susținuți pôte din „fondul de dispozițiune“, s'au grăbit să telegrafeze gazetelor ungueresce din *Budapesta*, că „*Valahii*“ dela Orăștia au pornit o nouă acțiune pentru „paralisarea liberei dezvoltări a raporturilor economice ungueresce“. Au întemeiat banca „*Ardeleană*“, er acum au înființat reuniune economică „pentru paralisarea avantajurilor economice ale Maghiarilor“. Așa dișe „*Egyetértés*“, adăugând, că „după semnele, ce se arată“, *Românii* își vor și ajunge scopul.

Dela „*România jună*“ din Viena primim pentru publicare următoarele șire: „*Tôte acele dômne, domnișore, precum și domni, cari au primit din partea societății „România jună“ cu ocasiunea aranjării petrecerei din 4 Martie a. o. liste, cu rugărea să binevoescă a colecta în favorul alumnului societății, sunt rugați pe acésta cale a-le retrimite în timpul cel mai scurt, fiă ele cu ori ce rezultat, la adresa: „România jună“ Viena (IX/2 Lazarethgasse 26.) pentru a puté încheia definitiv sootelele acelei petreceri. Din ședința comitetului. — Viena 2 Nov. n. 1899: Ales. *Marius Sturza*, președinte, tech. *Gavril Barbu*, secretar.*

Sântire de biserică. Primim următoarea: Invitare la sântirea bisericeii gr. cat. nou-edificate din *Ambriciu* (tract. *Re-teagului*), care se va săvârși la 12 Nov. n. o. După săvârșirea sântirei, banchet. Săra la 7 ore petrecere cu joc. Intrarea la petrecere de persoană 80 cr., în familia până la 3 membrii 1 fl. 50 cr. Suprasolvirile se vor chita pe cale diaristică. Senatul bisericesc.

Preoțimea catolică și presa jidovită. Dilele trecute și-a ținut districtul protopopesc al *Comaromului* adunarea sa de tómnă. Cu ocasiunea acésta s'a primit propunerea, ca preoțimea districtului să scôtă de pe teritoriul acestuia presa jidovită francmasonă și să introducă esclusiv diare catolice.

Deschiderea gimnasiului superior catolic din *Alba-Iulia* s'a făcut Duminecă cu mare solemnitate. Actul sântirei noului edificiu s'a săvârșit cu mare pompă.

Recolta vinurilor la noi. Marile speranțe, cu cari se nutreau cultivatorii de vii din acest stat încă prin *Iunie a. c.*, au fost spulberate de marea desamăgire, ce i-a ajuns, după-ace au vędut rezultatul re-

coltei. Puține locuri au fost, unde culesul viilor să fi dat rôde în tôte privințele multumitoare. Din contra, s'a putut constata, că anul acesta s'a produs mai puțin vin ca anul trecut. Diferența pôte să fiă de 15—20%, ba în unele locuri și mai mare. Adevărat, că au fost ținuturi mai mici, unde viile au produs bine, der în general recolta a fost mai slabă ca cea din anul trecut. Pe lângă alte calamități, de cari au fost bântuite viile, a mai urmat și timpul rece și ploios când s'a făcut culesul, precum și înghețul prea timpuriu, ce a urmat în o mare parte a țerei și care a făcut să suferă și calitatea mustului.

Portofoliu perdut. Astăzi, *Mercuri*, înainte de amădi s'a pierdut în centrul orașului nostru un portofoliu, conținând o sumă mai mare de bani, apoi diferite hârtii și însemnări private. Afătorul cinstit, care îl va preda la administrația fôiei noastre, eventual la poliția, va primi o bună recompensă.

„Reuniunea economică dela Orăștie“.

— Noemvre 1899.

Reuniunea economică a *Românilor* orăștieni s'a constituit Sâmbăta trecută în urma convocării făcute de inițiatorul acestei reuniuni, d-l *Dr. Ioan Mihu*. Înființarea noiei reuniuni a fost întâmpinată cu însufățire generală din partea *Românilor*, așa, că la adunarea de constituire se întruniră toți, măcarcă și aici se observa până aci un fel de divisiune în partide. Să sperăm însă, că în vederea salutării lucrării, ce se inițiază prin acésta reuniune pentru binele poporului, ne vom vedé întotdeauna strîns uniți în lupta pentru înflorirea reuniunii noastre.

Comitetul s'a ales astfel, că în el sunt reprezentate tôte elementele, ceea ce ne întăresce speranța, că s'a făcut începutul unei trainice porniri spre bine. S'au produs, ce-i drept, și ore-cari animosități, der sperăm, că ele nu vor împiedeca lucrarea însăși, spre țintele frumoșe, pe cari inițiatorii reuniunii le-au avut în vedere. Ecă lista alesului comitet:

Președinte *Dr. Ioan Mihu*; vice-preș.: *V. Domșa* și *A. Barcian*; secretar: *Ioan Moța*; casar *P. Belei*; econom *C. Baicu*.

În comitet s'au ales: *Ioan Mihai*, *Nicolau Vlad*, *Daniil David*, *Dr. A. Muntean*, *Ioan Lazarou*, *Dr. S. Moldovan*, *Dumitru Rob* și *A. Boca*, din Orăștia, er din jur: *N. Andrei* (*Căstău*), *I. Fleșeriu* (*Romcs*), *Ios. Indrieș* (*Băcăint*) și *N. Mihailă* (*Vinerea*).

Comunele din jur s'au reprezentat prin inteligenții lor, în număr frumuseș.

Incurând comitetul va lansa un apel către public.

X.

ULTIME SCIRI.

Viena, 7 Noemvre. În *Boemia* și *Moravia* au fost turburări mari, mai ales în *Kostel*, *Noric*, *Hradisch*, *Bohast*, *Wlassin*, *Humpelitz*, *Paradubitz*. Toți școlarii dela școala mediă din *Laibach*, cari s'au înscris la cursul limbei rusesce, au fost forțați să părăsescă cursul.

Praga, 7 Noemvre. „*Narodni Listy*“ publică o telegramă din *Petersburg* după care redactorii foilor din capitala rusescă au fost chemați la ministerul de esterne, unde li-s'a comunicat, că guvernul austriac s'a plâns asupra modului în care presa rusescă discută cestiunea boemă și îndrepteză atacuri în contra Austriei. În urma acésta guvernul rusesc a provocat pe redactorii diarelor să nu se mai dedea la ast-fel de atacuri. Redactorii au declarat, că n'au atacat Austria, ci i-au dat numai sfaturi binevoitoare, deore-ce e firesc, ca presa rusescă să simpatizeze cu Cehii.

Londra, 8 Noemvre. Foile publice sciri foarte puțin verosimile despre o victoriă a Englesilor la *Ladysmith*. Buri să fi pierdut 800 de omeni în morți și răniți, er 2000 dintre ei cădura în captivitate.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Gregoriu Maior*.

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Novembre 1899.

Renta ung. de aur 4%	116.55
Renta de corone ung. 4%	95.30
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	119.60
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	99.30
Oblig. cail. fer. ung. de est. I. emis	118.50
Bonuri rural. ungare 4%	94.—
Bonuri rurale croate-slavone	—.—
Lmpr. ung. cu premii	163.15
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	137.75
Renta de argint austr.	99.65
Renta de hartie austr.	99.25
Renta de aur austr.	117.15
Losuri din 1860.	134.75
Actii de-ale Bancoei austro-ungara	900.—
Actii de-ale Bancoei ung. de credit	373.—
Actii de-ale Bancoei austr. de credit	369.75
Napoleoniori	9.58
Maroi imperiale germane	58.97 1/2
London vista	120.67 1/2
Paris vista	47.80

Rente de corone austr. 4%	99.15
Note italiene	44.65 1/2

Cursul pietei Braşov.

Din 8 Novembre 1899.

Banknota rom. Cump.	9.20	Vend.	9.23
Argint roman. Cump.	9.10	Vend.	9.15
Napoleoniori. Cump.	9.54	Vend.	9.57
Galbeni Cump.	5.62	Vend.	5.65
Ruble Rusesoi Cump	126.3/4	Vend.	—.—
Maroi germane Cump.	58.80	Vend.	—.—
Lire turcesei Cump.	10.73	Vend.	—.—
Seris. fone. Albina 101.—	Vend.	5%	101.50

Nr. 768—1899.

PUBLICAŢIUNE

Conform concludului reprezentanței comunale oraşenesci din 27 Septembrie a. c. se închiriază pe durata din 29 Septembrie 1900 până în 29 Septembrie 1906 prăvălia Nr. 9

dimpreună cu apartinătorile 7 pivnițe din podul bătuşilor, pe cale de oferte.

Pertractarea de oferte va avea loc **Luni** în 20 Novembre a. c. înainte de prânz la 10 ore în oficiul oraşenesc economic, unde până la amintita oră se pot aşterne ofertele scripturistice, sigilate și provădute cu vadiu de de 10 % din suma anuală oferită.

Condițiunile de oferte și acele contractuale se pot, în decursul orelor de birou înainte de prânz, examina în subscrisul oficiu.

Ofertele întârziate, nesubscrise și necorespundătoare condițiunilor de oferte nu se iau în considerațiune.

Braşov, 3 Novembre 1899.

586,1-2.

Oficiul economic oraşenesc.

Salda-Contist,

zum sofortigen Eintritt gesucht. Derselbe muss die doppelte Buchführung perfekt verstehen und der deutschen sowie der rumänischen Sprache in Wort und Schrift vollkommen mächtig sein.

Bewerber welche auch ungarisch können werden bevorzugt.

Offerte mit Zeugnissabschriften und Gehaltsansprüchen sind zu richten an

Alex. Adamovich

748,3-3.

Ujvidék, (Bács-Bodrog megye).

Câştigul cel mai mare

în cazul cel mai favorabil

1.000,000
CORÓNE.

CONSPECTUL

tuturor celor 50,000 câştiguri.

Cel mai mare câştig în cel mai favorabil cas

1.000,000 corone.

Câştigurile speciale sunt împărţite cum urmează:

Coróne	
1 Prämie	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
5	30000
1	25000
7	20000
3	15000
31	10000
67	5000
3	3000
432	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4900	130
50	100
3900	80
2900	40

50,000 câşt. și pr. în sumă de **13.160,000**

În curând urmăm a V-amare loterie de clasă reg. ung. priv., **Conține:**

100,000 și **50,000** losuri originale și câştiguri în bani,

aşa-dăr jumătate din losuri trebuie să fie trase conform specificărei alăturate și și prospectul de câştig este enorm de mare.

În total vin treisprezece milioane **160,000 corone** spre deciderie sigură. Cel mai mare câştig în cazul cel mai favorabil

Un milion corone.

Binevoitoare comande urgente de losuri originale cu preţul original stabilit după plan:

pentru un întreg los original I. cl. fl. 6.—
" o jumătate " " I. " " 3.—
" un pătrar " " I. " " 1.50
" o optime " " I. " " —.75

se expediază cu ramburs sau pe lângă trimiterea înainte a sumei. Liste oficiose se expediază după tragere, planuri stau la dispoziție gratis. Tragerile se efectuează publice sub supravegherea guvernului reg. ung.

Ne rugăm pentru comande cel mult până la

16 și 17 Nov. a. c.

în care săi urmăm tragerea, direct la

A. TÖRÖK & Co.

colectorii principali ai loteriei de clasă reg. ung. Budapesta, V. Waitznering 4a.

Multe și foarte mari câştiguri am solvit noi prea stimatilor noștri clienți și anume în timp scurt peste două milion de corone.

Scrisoare de comandă de tăiat.

Domnului **A. TÖRÖK & Co.**, Budapest.

Binevoitii a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de clasă reg. ung. împreună cu planul oficial.

Suma de fl. { a se lua cu ramburs, ur- } (Ce nu convine
măză cu mandat postal. } să ștergeți).

Adresa acurată.

BANCA și ZARAFIE,

societate pe acții

BUDAPESTA V, Str. Dorothea Nr. 12.

Prima tragere la a V-a

LOTERIE de CLASA

reg. ung. priv., se începe la 16 și 17 Novembre a. c.

Oferim losurile valabile la această tragere cu prețurile originale și anume:

Los întreg, jumătate a patra parte a opta parte fl. 6.— fl. 3.— fl. 1.50 fl. —.75

Comande se execută prompt.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra

Dela București la Braşov:

- I. Trenul mixt, care circula numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore — min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 ore 27 min. séra.
- V. Trenul accel. la — ore — min. séra.

Dela Kezdi-Osorhein la Braşov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătură în St.-Georgi ou Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de persoane la 1 óra 51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. séra, (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zernesci la Braşov (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la 6 ore 22 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 óra 13 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 0 ore — min. séra.

Dela Ciuc-Gyimes la Braşov:

- I. Trenul de pers. la 8 ore 25 min. dim
- II. Trenul de pers. la 1 óra 51 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 6 ore 48 min. séra.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineața
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.

Dela Braşov la București:

- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
- II. Trenul mixt la 11 ore a. m.
- III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Braşov la Kezdi-Osorhein:

- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătură ou Tuşnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. are legătură ou linia Tuşnad-Ciuc-Szereda.

Dela Braşov la Zernesci (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la 9 ore și 2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 0 ore — m. séra.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la 5 ore 19 min. dim.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 ore 15 min. p. m.